

15. Моральні цінності в творах Дж. Р. Р. Йолкіна

Павло Біленький, Артем Курас

Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Вступ. Актуальність даної теми полягає в тому, що в основній думці, яку несуть твори Толкіна, на одне з перших місць виходять питання честі, добра, щирості і самовідданості. Письменникові вдалося викласти свої думки в такій формі, яка буде цікава дорослим і дітям, простому читачеві і критику-аналітику.

Матеріали і методи. Можна сказати, що «Сильмаріліон» є одним з найважливіших творів Толкіна. У ньому містяться глибокі роздуми про бога, про буття, про призначення людини, про природу добра і зла, ідеї самопожертви і в той же час поміркованості в прагненні досягти свою мету.

Результати. Цей твір цікавий із багатьох точок зору: філософської, культурної, літературної та інших. Очевидно, що сам автор «Сильмаріліону» найбільше в книзі любив повість про Берена і Лютіен. Це історія любові людини і ельфійки, яким довелося йти на смертельний ризик і відмовитися від усього, щоб бути разом. Цікавим фактом є безсмертя ельфів. «Гіршу службу послужить їм їх безсмертя, неможливість озирнутися на прожите життя. Їх життя може тільки обірватися. Вони в полоні своєї долі ... » [1]. Люди ж нагороджені особливим даром Ілуватар, тобто, смертю. Також людям дана можливість самим вибирати свою долю. Ці фантазії автора не можуть не наповхнути на філософські роздуми.

Спочатку «Хоббіт» мав задум казки для дітей. Це помітно по стилю написання, але в зрештогу вийшла справжня фентезійна повість. Все розпочалося із щоденної казки для дітей професора Толкіна. «В землі була вирита нора. А в цій норі жив та був хоббіт», – написав Толкієн на чистому аркуші паперу [2]. А до того в міфологічному всесвіті Толкієна ніяких хоббітів не було. Але ось він з'явився-народився – цей чарівний народ (вірніше, народець), невідомо звідки з'явившись в Середзем'ї. Хоббіти – «низкорослики» – веселі ласуни, допитливі і товстенкі. Дуже схожі з дітьми. Головний герой першої історії хоббіт Більбо Бетгінс має такі ж можливості для самовираження у величезному і складному світі, як дитина-першовідкривач. Він постійно ризикує, щоб вибратися з водоспаду загрозливих пригод. Йому потрібно бути весь час винахідливим і сміливим. Замисливши саме таким Більбо Бетгінса, Толкієн, ніби ненароком, підказує дітям про безмежність їхніх можливостей.

Важливою обставиною було те, що час найактивнішої роботи Толкіна над «Володарем пернів» збігав з Другою світовою війною. Безсумнівно, всі тодішні переживання і надії, сумніви і сподівання автора не могли не відбитися в житті навіть його інобуття. Тому саме у «Володарі Кілець» надія на перемогу розуму і світла знаходить таку пронизливість надзвичайності [3].

Одним із головних важливих моментів роману Толкіна є пророче попередження про смертельну небезпеку, що таїться в безмежній владі – владі багатолікої і підступної, спопеляючої душі і тіла, згубною для всього живого, що творить і творить, невпинно нав'язуючи ненависть і смерть, стрімко множаться, вишлюджуючи зло і насильство. Протистояти цьому жаху здатне лише об'єднання найвідважніших і мудрих поборників добра і розуму, здатних непомірним подвигом зупинити могильників радості буття.

Висновки. Найважливіша заслуга творів Толкіна полягає в тому, що ідеї, думки та питання, які автор порушує у своїх творах, вчать доброти, щирості, любові, закликають цінувати кожну мить свого життя, не боятися пізнавати нове. Ці ідеї на перший погляд банальні й очевидні, але саме їх так не вистачає сьогодні нашому суспільству та малоімовірно те, що вони втрачать свою актуальність.

Література.

1. Толкін Джон Рональд Руел. Сильмаріліон / Перекл. з англ. Катерина Онішук. – Львів : Астролябія, 2008. — 388+XVIII с.
2. Carpenter, Humphrey. J. R. R. Tolkien. A Biography. – Boston, New York: Houghton Mifflin Company, 2000. – P. 181
3. Tolkien J. R. R. Foreword to the Second Edition // The Lord of the Rings: In 7 vol. – London: Collins, 2001. – P. xv.